«Вырма – 2009» маршручĕсемпе

Хуçалăхĕсем уйрăм - ĕçĕсем пĕрле

(Вĕçĕ. Пуçл. 1-мĕш стр.).

– Паян пирĕн пата «Восторан» пĕр бригада хăйсен техникипех улăм купалама килнĕ. Эпир вĕсене тырă вырма комбайнпа пулăшатпăр.

Экипажсенчен ашшĕпе ывăлĕ Олегпа Алексей Федотовсем тăрăшуллине палăртмалла. Çавăн пекех В.О. Медовпа В.А. Музыков, Р.В. Ильинпа А.Н. Вязов, А.П. Кузнецовпа Г.П. Муравьев экипажĕсем те вăр-вар. Йĕтем çине уйран тырра И.А. Ершов, В.А Быччков, М.М. Колбасов, А.В. Столяров турттараççĕ.

Кĕрхи культурăсем акма çĕр хатĕрлекенсен те хăйсен ĕç условийĕсем: пĕр нормасенĕшĕн 480-500 тенкĕ укçан, ун çумне класноçшăн тепĕр 20 процент хушса

«Восток» хуçалăхри Ю.Г. Овчинников (сылтăмра) хăйĕн пулăшаканĕпе Н.Д. Шариковпа (сулахайра) ир пуçласа каçчен комбайн штурвалĕ умĕнче вырмара вăй хураççĕ. Пĕрремĕш кунтан пуçласах районта ырă ят çĕнсе илнĕ экипажсен шутĕнче вĕсем.

«Оринино» хуçалăхра хĕрӳ ĕç çине çемйипех хутшăнакансем хушшинче Александровсем те пур. Геннадий Михайлович (сылтăмра) хăйĕн ывăлĕпе Михаилпа КЗС-40 агрегатпа тырă типĕтет.

Çавăн пекех паян «Востокра» халăха улăм валеçсе параççĕ. Унта машинăсем ятăмăр. Хамăр хуçалăхра та типĕ лайăх çанталăкра вырмана хутшăнакансене улăм пресласа валеçесшĕн, – Юрий Николаевичăн сăмахĕсенчен икĕ хуçалăх пĕрле ĕçлесе пыни яр уççăн курăнать. 4 экипаж 313 гектар çинчи кĕрхи тырра кĕске вăхăтрах çапса тĕшĕлерĕ. Хавхаланса ĕçлемелĕх май та пур. 1 тонна тырă вырса çапнăшăн экипажа комбайн маркине кура вăтамран 65 тенкĕ тӳлеççĕ, тӳлевсĕр 9 килограмм тырă, 8-10 килограмм улăм параççĕ. Йĕтем çинче ĕçлекенсем валли те ĕçне кура çакăн йышши условисем туса хунă: тыррине те, улăмне те параççĕ, премипе те хавхалантараççĕ.

«Оринино» хуçалăхри йĕтем çинче шкул ачисем те хаваспах ĕçлеççĕ. Вĕсен аслă тусĕ Р.П. Волкова çамрăксен ĕçĕпе кăмăллă.

тӳлеççĕ. Унсăр пуçне 12,5-шер килограмм тырă, улăм, çĕр улми тӳлевсĕр пама пăхса хăварнă. Кунта В.Л. Максимов, И.В. Васильев, Г.А. Алексеев вăй хураççĕ.

Кашниех тулли кăмăлпа ĕçлет ку хуçалăхра та. Авă, пĕрин хыççăн тепри вуçĕ комбайн тырă пуссипе мăнаслăн çаврăнать. Çак мирлĕ ĕç шавĕ чуна çĕклет. Тата пĕрпĕрне пулăшса ĕçлекен çак икĕ хуçалăха куç умне кăларатăн та, чăннипех те, пĕрлĕхре вăй иккен, тесе шутлатăн. Пĕрле, пĕр-пĕрне ăнланса ĕçленине мĕн çиттĕр. Кун пек чухне ĕç те ăнать. Ĕнерхи кун тĕлне çуртрисене «Востокра» 15 гектар çинчен, «Орининăра» 43 гектар çинчен пухса кĕртнĕ.

Л. ПАВЛОВА.
Автор сăн ӳкерчĕкĕсем.

«Симĕс ĕççин» малтанхи пĕтĕмлетĕвĕсем

Пĕлтĕрхинчен тимлĕрех пулни шанчăк çуратать

РАЙОНТИ ПĔРЛЕШӲЛЛĔ ХУÇАЛĂХСЕНЧЕ ÇИТЕС ХĔЛ ВАЛЛИ ЯНТĂЛАНĂ ВЫЛЬĂХ АПАЧĔН ПАХАЛĂХНЕ КĂТАРТНИ (августăн 7-мĕшĕ тĕлне)

Цифрăсен колонкисенче: 1. Утă хатĕрлемелли план. 2. Хатĕрленĕ. 3. Тĕрĕслеттернĕ. 4. Пĕрремĕш класли. 5. Иккĕмĕш класли. 6. Виççĕмĕш класли. 7. Силос хатĕрлемелли план. 8. Хатĕрленĕ. 9. Тĕрĕслеттернĕ. 10. Пĕрремĕш класли. 11. Иккĕмĕш класли. 12. Виççĕмĕш класли (тоннăпа).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Е. Андреев яч. хис.	328	465	465	310	–	155	1140	–	–	–	–	–
«Волга»	–	250	250	170	–	80	–	746	746	–	746	–
«Восток»	253	180	180	80	70	30	880	880	880	–	880	–
«Герой»	419	386	386	120	266	–	1460	2990	2990	–	2440	550
Ильич яч. хис.	720	400	400	265	125	10	2510	2400	2400	–	1950	450
Ленин яч. хис.	173	325	325	137	99	89	600	–	–	–	–	–
«Лидер»	–	35	35	–	–	35	–	–	–	–	–	–
«Оринино»	470	388	388	–	274	114	1640	1200	1200	–	570	630
«Передовик»	172	600	600	263	337	–	600	750	750	–	–	750
«Свобода»	775	953	953	100	350	503	2700	2600	2600	–	2600	–
Суворов яч. хис.	516	642	642	553	89	–	1800	2365	2365	–	1069	1296
«Сеятель»	52	450	450	–	450	–	180	–	–	–	–	–
«Рассвет»	36	–	–	–	–	–	130	–	–	–	–	–
«Ударник»	1236	1050	1050	785	115	150	4450	–	–	–	–	–
«Хлебороб»	67	120	120	–	100	20	230	–	–	–	–	–
Чапаев яч. хис.	238	520	520	295	225	–	830	1000	1000	–	1000	–
Чкалов яч. хис.	170	290	290	290	–	–	580	900	900	–	–	900
Районĕпе	5665	7054	7054	3368	2500	1186	19730	15831	15831	–	11255	4576

Хушса калани: пĕрлешӳллĕ хуçалăхсенче кăçал çитес хĕл кунĕсене хатĕрленсе выльăх апачĕ янтăланине пăхсан çĕр ĕçченĕ малашлăха шанса пурăнни курăнать. Уяр çу кунĕсемпе туллин усă курса планпа пăхнинчен ытларах тата, пĕлтĕрхипе танлаштарсан, пахарах апат янтăлани çитес хĕл кунĕсене обществăлла выльăх-чĕрлĕхрен продукци илессине тивĕçлĕ шайра йĕркелесе пыма пулăшасса паянах шанма пулать. Камсем епле апат хатĕрлени çӳлерех илсе кăтартнă таблицăран питĕ аван курăнать.

Выльăх апачĕн класноçĕ çине апатăн нӳрĕклĕхĕ тата унти каротин, протеин тата ытти тутлăхлă япаласен хисепĕ мĕнле пулни витĕм кӳрет. Çакна ăнланса хуçалăхсем тĕрĕслев партийĕсене апата хатĕрленĕ май экспертизăна вăхăтăн-вăхăтăн тăратсах пычĕç.

Апат пахалăхне пĕлни продуктивлăха планлама май парать, анчах выльăх апачĕ хатĕрленĕ шута илсен, вăхăтра ирттернĕ тĕрĕслевсем унта кайнă пысăках мар укçа-тенкĕ вуншар хут пысăкрах калăпăшпа каялла таврăнасса шантарать.

Паян хуçалăхсенче силос хатĕрленĕ чух тĕрлĕрен химикатсемпе консерванчĕсемпе усă кураççĕ. Ку вăл выльăх апачĕ хатĕрлес ĕçри çĕнĕ технологипе çыхăннă. Малта пыракан технологисемпе пирĕн пур сферăсенче те çителĕклĕ усă курмалла. Хăшĕсем çакна хăйсен ĕç тĕллевне лартаççĕ. Акă иртнĕ çул пирĕн хуçалăх-сем ытларах кальций пропионачĕпе усă курни ырă пулăм пулни хĕл кунĕсенче палăрчĕ. Кун пек апат пăсăлмасть, тутлăхне çухатмасть. Химикатсемпе консерванчĕсем биобактерипе пуян. Кăçал та силос-сенаж хатĕрлессипе нумай хуçалăх çак çул çине тăчĕ («Восток», «Герой», Ильич яч. хис., «Передовик», Суворов яч. хис.). Çавăн пекех «Свобода» тата «Ударник» хуçалăхсем «закваскăпа» анлă усă курчĕç. Вĕсемпе вырăнлă усă курсан сенаж-силосри тутлăхлă япаласем 25-30 процент таран упранса юлаççĕ. Кун пек чух выльăх апачĕн йӳçеклĕхĕ чакать, химикатсем составĕ лайăхланать, сахăрпа протеин шайлашăвĕ пысăкланать, çу кислоти пачах та пулмасть.

Çӳлерех илсе кăтартнă таблица çумне çакна та хушса каламалла. Паянхи куна сенаж хатĕрлени Е. Андреев яч. хис. (планпа 480 тонна пулсан, 607 тонна янтăланă) тата «Ударник» (план – 1860 тонна, хатĕрленĕ – 2910 тонна) хуçалăхсенче кăна. Пĕрремĕшсен сенажĕ пĕтĕмпех 2-мĕш класса ларчĕ пулсан, Иӳçкассисем хатĕрленĕ çак апатăн 1450 тонни 1-мĕш класлă апат, ытти – 2-мĕш класлă.

Паян хуçалăхсенче вырма пырать, анчах выльăх апачĕ янтăламалли тапхăр та иртмен-ха. Кунта малашне те технологие çирĕп пăхăнасчĕ çеç.

Л. БОЯРИНОВА,
районти ветеринари лабораторийĕн заведующийĕ.

Редакцие шăнкăравларĕç

Ял тăрăхĕсен йĕрке тумалла

Иртнĕ эрнере хаçат вулакан В. ПЕТРОВ телефонпа ял хушшинчи тирпейлĕх пирки ыйту хускатрĕ. Унăн пĕлтерĕшне шута илсе хăш-пĕр органсене çыхăнтăмăр.

«Урам – обществăлла вырăн. Вăл уйрăм çыннăн мар. Ял урамĕсенче вара трактор-машина кăна мар, комбайн тăнине те курма пулать. Çав хушăрах урамран кирпĕч купи кĕртмесен те штраф хураççĕ. Çакăн йышши техникăна епле упрамалла? Йĕркесĕр упрани инкек патне те илсе пыма пултарать. Техника тавралăха вараланипе пĕрлех ун тавраşĕнче тăтăшах ачасем хĕвĕшнине те курма пулать. Çак йĕркесĕрлĕх пирки мĕн тума пулать?» – пăшăрханать вулакан.

Патшалăх техника надзорĕн районти инженер-инспекторĕ С. НИКОЛАЕВ çапла хурав пачĕ:

– Кам епле техника туянасси – гражданинăн ирĕкĕ. Техникăна вăл ăçта лартнипе эпир интересленместпĕр. Пирĕн тивĕç – ăна регистрацилесси тата вĕсемпе усă курнă чух ĕç тата пушар хăрушсăрлăх правилисене пăхăннине, унпа усă куракан тракторист-машинист удостоверенийĕ пурринe, техникăна епле упранине тĕрĕслесси. Урамсенчи йĕркелĕхшĕн ял тăрăхĕсем яваплă. Анчах кунта вĕсен, пирĕн, вырăнти депутатсемпе патшалăх çул-йĕр хăрушсăрлăх инспекцийĕн ĕçченĕсен пĕрле ĕçлени лайăхрах пулмалла.

Район администрацийĕн çут çанталăка сыхлассипе ĕçлекен тĕп специалист-эксперчĕн Г. СИМАКОВĂН хуравĕ çапла пулчĕ:

– Ял тăрăхĕсен ĕçлемелле тенипе килĕшетĕп. Акă Мăн Сĕнтĕр ял тăрăхĕнчи Ойкассинчи А. Толстов, Атикассинчи И. Прокопьев, Мăн Хураçкари В. Чернов фермерсем панкрута тухнă «Нива» хуçалăхăн мехпаркне, йĕтемне, вăкăр фермин территорине арендăна илсе хăйсен урамĕнчи ял хуçалăх техникине унта вырнаçтарчĕç. Çак тĕслĕхпе ытти ял тăрăхĕсенче те усă курма пулать. Ял хушшинче «хир карапĕ» ларни аван мар ĕнтĕ.

А. БЕЛОВ калаçнă.

Вырмари тĕрĕслевсем

Асăрханулăх кирлĕ

Районти пĕрлешӳллĕ хуçалăхсенче чи ответлă тапхăрсенчен пĕри – вырма пырать. Унта нумай çын, ытлă-çитлĕ техника хутшăнни çĕр ĕçченĕнчен тимлĕх те ытларах ыйтать. Вăл вара вырăнĕнче пур-и? Ку ыйту çине хурав шыраса район администрацийĕн ответлă специалисчĕсемпе эпир кунсеренех çĕрлехи рейдсем ирттерессине йĕркелерĕмĕр.

Юлашки кунсенче пирĕн рейд бригади Суворов яч. хис., «Чемеево», «Сеятель», «Передовик», Оринино», «Свобода», Ильич яч. хис. хуçалăхсенче çитсе тĕрĕслерĕ. Чылай çĕрте çĕрлехи сменăсем эпир çитнĕ çĕре ĕçлеместчĕç пулсан, «Свобода», Ильич яч. хис., «Сеятель» хуçалăхсенче каçхи хуралсемпе КЗС машинисчĕсене ыйхăрах вăратма тиврĕ.

Вырма вăхăчĕ ответлă тапхăр пулнине пурте ăнланатпăр, анчах çак самантра тимлĕх çухатни те хакла ларма пултарать. Çакна иртнĕ çулсенчи тĕслĕхсем те аван çирĕплетеççĕ. Хуралсем çĕрле çывăрнипе йĕтемсем çинчен тырă çухални, электромоторсемпе кабельсем ураланни пĕрре мар пулнăччĕ. Ун пекки ан пултăр тесен хуçалăхсенче каçхи хуралсемпе йĕркене çирĕплетни ытлашши пулмĕччĕ.

Тĕрĕслевсем малалла пыраççĕ. Вырмана хутшăнакансем вырăнсенче пушар хăрушсăрлăх правилисене пăхăнни те – тĕрĕслевçĕсен кун йĕркинче.

В. ГРИГОРЬЕВ,
шалти ĕçсен пайĕн обществăлла хăрушсăрлăх милицийĕн ертӳçи.

01 пĕлтерет

Пĕр объектра 3-мĕш пушар

Пушар хăрушсăрлăхĕ пирки асилтерсех тăратпăр пулин те, вĕсене шута илмасăр юлаканнисем «хĕрлĕ автан» кӳрекен инкекрен хăтăлса пĕтеймеççĕ. Асăрхаттару вырăнне кăмака мăрйисемпе вĕсен юсавлăхне илер-ха. Çулленех çак сăлтав вуншар-çĕршер пин тенкĕлĕх çухатусен алăкне уçать. Çунатпăр, тӳсетпĕр, анчах кăмакапа усă курнă чух пушар хăрушсăрлăх правилисене пăхăнассине çав-çавах иккĕмĕш вырăна хăваратпăр.

Çурла уйăхĕн 6-мĕшĕнче районта 24-мĕш пушар регистрацилерĕмĕр. Пĕлтĕр çак вăхăта вут-кăвар алхаснипе 13 инкек пулнăччĕ. «Хĕрлĕ автан» тыткăнĕнче пĕлтĕр те, кăçал та пĕршер çын пурнăçĕ татăлчĕ. Ку хутĕнче инкек кăнтăр вăхăтĕнче Каршлăхри Александр Невский ячĕллĕ арçынсен мăнастирĕнче тухрĕ. 37-мĕш номерлĕ пушар хуралне ун пирки 12 сехет те 12 минутра пĕлтерчĕ çитрĕ. Оперативлă йĕркепе вырăна çийĕнчех Муркашри 37-мĕш номерлĕ пушар чаçĕн тата унăн Мăн Сĕнтĕрти уйрăм посчĕн, «Моргаушская» чăх-чĕп фабрикин пушар машинисене кăлартăмăр. Ирĕке кайнă вут-çулăма 20 минутра сӳнтертĕмĕр. Инкеке сарăлма памарăмăр, анчах пушар хăрушсăрлăх правилисене пăхăнман ыйтусем çиеле тухрĕç.

Инкек сăлтавĕ – кăмака тунă май мăрье вырнаçтарнă чух пушар хăрушсăрлăх правилисене сĕмсĕррĕн пăсни: мăрьене тимĕр пăрăхран тунă тата йывăç конструкцисенчен пушар хăрушсăрлăх правили ыйтнă пек уйăрман.

Каласа хăвармалла, юлашки 5 çулта ку мунча 3 хут çунчĕ. Пĕрремĕшĕнче инкекĕн сăлтавĕ пирус туртнă чух асăрханусăр пулнинче, иккĕмĕшĕнче мăрьене йывăç конструкцисенчен пушар хăрушсăрлăх правили ыйтнă пек уйăрман, çак сăлтавах кăçалхи пушара та çул пачĕ.

Районти пĕтĕмĕшле укерчĕке илсен те кăçал мунчасенче тухнă ытти 3 пушартан иккĕшĕ кăмака юсавсăрлăхĕпе вăй илнĕ. Çавăнпа та мунча ăшшипе усă курас текенсен малтан пушар хăрушсăрлăх правилисен пирки çиччĕ виçес пулни ытлашши пулмĕччĕ.

И. СМИРНОВ,
районти патшалăх пушар надзор уйрăмĕн пуçлăхĕ.